

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Dünya genelinde hem sağlık krizi hem de bu durumun yarattığı ekonomik krizle mücadele devam ederken, ekonomik krizin uzun vadede ülkelerin politika tercihlerinde ulusal üretim kapasitelerini artırma yönünde bir dönüşüme neden olacağı öngörülmektedir. Bu durum; ülkelerin mevcut ekonomi politikası uygulamalarının incelenmesi ve özellikle gelişmekte olan ülkelerin politika tasarımını sınırlayan faktörlerin araştırılmasını gerektirmektedir. Pandemi sürecindeki belirsizlikler ve yurtdışında düşük talep seviyesi, büyüme dinamiklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Son aylardaki toparlanmaya ve 2019'un çok iyi bir yıl olmamasına rağmen Türkiye ekonomisi hala pandemi öncesi seviyeye gelememiştir. Hem dış talep, hem de iç talepte beklenen artışın ortaya çıkmaması, ekonomik dengelenme sürecini yavaşlatmaktadır. Belirsizlikler risk algısını artırmakta ve her geçen gün yatırım iştahı azalmakta, sağlık sorunu ortadan kalkmadan ekonominin tam olarak normalleşmesi mümkün görünmemektedir. Buna rağmen virüsle yaşamayı öğrenmeli ve bu doğrultuda işlerimize devam etmeyi başarabilmemiz gerekir. Bazı makroekonomik göstergeler ekonomik direnci desteklese de, ülkenin yüklü dış finansman ihtiyacı ve ekonomi dışı belirsizlikler, TL üzerindeki baskının devam etmesine neden olmakta, kırılganlıklar varlığını korumaktadır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Bütün bunlara rağmen mevcut durumda en önemli sorunumuz kendi para bilimimize karşı olan güven sorunudur. Güven sorunu sürekli kur ataklarına neden olmaktadır. Kalıcı bir çözüm önerisi ortaya koyamadığımız sürece TL'ye karşı güven algısını oluşturmak zorlaşmaktadır. Bu şekilde devam ettiği sürece ülke ekonomimiz sürekli kur ataklarına maruz kalacak ve her atağın ardından kur daha yüksek bir seviyede dengelenecektir. Başka ülkelerin bastığı parayı, farklı ülkelere ödünç aldığı parayla dizginlemek yerine kendi bastığı parayı güçlendirecek ve yönlendirecek bir politika tercihi ortaya koymamız gerekmektedir. Döviz kurundaki artışlar hem fiyat üzerinde hem de refah üzerinde olumsuz etkileri beraberinde getirmektedir. Üretimimiz yüksek oranda ithalata bağlı olduğu için, kur artışı ithal edilen ara malı ve sermaye malı fiyatlarının TL karşılığının artmasına, üretim maliyetlerinin yükselmesine ve tekrar fiyatların artmasına neden olarak enflasyon beklentilerinin artmasına neden olmaktadır. Öte yandan son dönemlerde pandemiye bağlı olarak ulusal tasarrufa aktaracak yeterli gelir yaratamıyoruz. Gelir seviyesi düşük olduğundan tasarruflarımız da düşük seviyede kalıyor. Gerek üretimin, gerekse ihracatın katma değeri düşük ürünlerden oluşması, ekonomide bir kısır döngünün ortaya çıkmasına da neden olmaktadır. Dün Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Albayrak 2020-2023 orta vadeli programı açıkladı. Sayın Albayrak'ın "büyümeye ulaşmak için ihracat, katma değerli üretim ve istihdama daha çok yoğunlaşılacak" ifadesi önemli bir vurgudur. Özellikle son dönemde pandemi süreci ile bozulan dengenin yeniden sağlanması için belirlenen stratejik adımlar ekonominin dengelenmesini sağlamada önemli katkılar sağlayacaktır.

Son dönemde tasarruf seviyemiz oldukça düşmüştür. Tasarrufların artırılmasında öncelik, kamuda yapılacak olan tasarrufla mümkün olacaktır. Planda, kamu tasarruflarında ciddi bir artış göze çarpmaktadır. Kamu tüketiminin 2021 yılında 2,2 oranında azalması ve sabit sermaye yatırımlarının 2021 yılı itibariyle 6,2, sonraki yıllarda 7 ve 7,1 oranında artış beklentisi, ekonomide üretimin devamlılığı ve artışı açısından büyük önem taşımaktadır. Artan tasarrufların, özel sektörün yatırımlarında finansman kaynağı olarak kullanılabilir olması büyük önem arz etmektedir. Dış ticarete ortaya çıkan dengelenme süreci ekonominin dinamizmini bozmaktadır. Bu sıkıntılı dönemde dahi ithal lüks tüketim mallarına talep artışı hala devam etmektedir. Bize düşen görev, ithal ikameci bir politika tercihi ile ithalatımızı azaltıp ihracatımızı arttırmaktır. Planda 2023 yılında 1,3 milyar dolar cari fazla veren bir ekonomi hedefimiz bulunmaktadır. Ülkemizin cari fazla verebilmesi için, üretim gücünün, katma değerli üretimin ve verimliliğin artması gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmek zor ama yapabilecek güç bizlerde bulunmaktadır. Ülke olarak ciddi bir dönüşüme ihtiyacımız var. Bu dönüşümü sağlayabilmek için tek çare üretmektir. Üretimi artıracak olana güç de sanayi sektörüdür. Tüm mekanizmalarımızı, desteklerimizi bunun üzerine kurgulamak zorundayız.

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri,

Makroekonomik verilerle ilgili de kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.

İkinci çeyrek, Covid-19 virüsünün yaşandığı ve birçok sektörde üretim ve hizmetlerin durduğu ya da yavaşladığı bir dönemdi. Hem talep hem de arz şokunun aynı anda yaşandığı bu çeyrekte, küresel ekonomilerde olduğu gibi ülke ekonomimiz de olumsuz yönde etkilendi. Ancak geldiğimiz noktada ekonominin beklenenden daha hızlı toplandığı görülmekte ve üçüncü çeyrekle birlikte, ekonomimiz yeniden pozitif büyüme rakamlarına ulaşması muhtemeldir. Sanayi üretimi üçüncü çeyrekle birlikte Ocak-Şubat ayları ortalamasını yakaladı. Ekonominin arz tarafı olan sanayi üretiminde bir toparlanma mevcut iken, talep tarafı olan perakende satışlarda daha yüksek bir ivmelenme gerçekleşti. Bu rakamlar son dönemde ortaya çıkan kredi hacmindeki artışın, üretimden daha çok tüketime yansıdığını gösteriyor. Tüketim artışına rağmen, bu artış maalesef üretime değil, ağırlıklı olarak ithalata gidiyor, bu da ithalat yoluyla enflasyonun yukarı yönlü hareket etmesine neden oluyor. Yüksek miktarda bir parasal genişlemeye şahit olduk lakin bu parasal genişleme, üretimden daha çok tüketime gitti. Artan kredi hacmindeki genişlemeyi yeterince sanayiye yönlendiremedik. Enflasyonda yukarı yönlü beklentiler artıyor. Özellikle kur ataklarının enflasyon üzerindeki geçişkenlik etkisi ile enflasyon beklentilerin yukarı yönlü hareketini güçlendiriliyor. Enflasyonla mücadelede, Merkez Bankası'nın kararlı bir şekilde parasal sıkılaştırmaya gitmesi, beklentilerin yönetimi açısından olumlu sonuçlar verecektir. Merkez Bankası'nın son dönemde atmış olduğu adımlar önemli ve yerinde olup, piyasa güvenini tam olarak sağlayana kadar bu tür adımlara devam etmesi daha faydalı olacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Fiyat istikrarının sağlanmasında verimlilik hayati öneme sahiptir. Sanayi sektörü, diğer sektörler göre daha yüksek verimlilik artış oranlarına sahiptir. Özellikle imalat sanayisinin geliştirilmesi, ekonominin genelinde verimliliği artırarak, uzun vadeli reel büyüme ve refah beklentilerini yükseltmektedir. Verimliliği arttırmak için, yaratıcı düşünmeyi teşvik edecek, teknoloji çağına uyum sağlayabilecek, nitelikli iş gücünün artırılması ve dijitalleşmeye yönelik adımları atabilmemiz gerekmektedir. Bizler de sanayi odası olarak verimlilik artışının sağlanmasında model fabrika uygulamasıyla yol göstermeye devam ediyoruz. Enflasyonda kalıcı bir düşüşün sağlanması için, sanayi hammadde maliyetlerinde ithal ikamesine bağlı kalarak, yüksek teknoloji ve katma değer odaklı yerli üretim şarttır. Son dönemde, cari dengede bir bozulma söz konusudur. Turizm net gelirlerindeki düşüş ve altın ithalatındaki artış, cari açığın artmasının iki önemli nedenidir. Bu tablonun geçici olduğunu düşünüyorum. Pandeminin ortaya çıkardığı belirsizlik ortadan kalktıkça cari denge sağlanacaktır. Diğer taraftan cari dengenin sürdürülebilirliği açısından yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye kazandırılması için etkin politika tercihlerinin ortaya konulması gerekmektedir. Pandeminin en önemli olumsuz etkisini istihdam piyasası üzerinde görüyoruz. Son dönemde işgücü piyasasında dikkat çeken nokta istihdam kaybının yüksek seviyede olmasıdır. Tarım dışı istihdam kaybı 2 milyonun üzerine çıkmıştır. İstihdam kaybı yüksek olmasına rağmen iş aramayan insanlar işsiz sayılmadığı için, işsizliğin beklenin altında artmasına neden olmaktadır. Ekonomide canlanma ile birlikte potansiyel işsizlerin tekrar işgücüne katılmak istemesi, işsizliğin önümüzdeki dönemde daha da artma eğilimine girmesine neden olabilecektir.

Değerli Meclis Üyeleri

Jeopolitik ve politik risklerin daha da yoğunlaştığı bir dönemde büyüme dinamikleri de olumsuz yönde etkileniyor. Yaşadığımız birçok sorunun altında makro çerçevede öngörülebilirlik yatmaktadır. Ekonomide öngörülebilirlik arttıkça, belirsizlikler ortadan kalkacak ve ekonomi yeniden dengelenme süreci ile birlikte büyüme dinamikleri yukarı yönlü revize edilecektir.

Sözlerime burada son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum...